EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 3.10.2008
KOM(2008) 638 lõplik

KOMISJONI ARUANNE NÕUKOGULE, EUROOPA PARLAMENDILE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE

Barcelona eesmärkide elluviimine seoses lastehoiuteenustega eelkooliealistele lastele

{SEC(2008)2597}

1. SISSEJUHATUS

2002. aasta märtsis kutsus Barcelona Euroopa Ülemkogu liikmesriike üles kaotama takistused naiste tööturul osalemisele ning tegema nõudlust arvesse võttes ja kooskõlas oma riiklike süsteemidega kõnealuses valdkonnas jõupingutusi, et võimaldada 2010. aastaks lastehoiuteenust vähemalt 90%-le lastest vanuses kolmandast eluaastast kuni kohustusliku koolieani ning vähemalt 33%-le alla kolmeaastastest lastest[1]. Need nn Barcelona eesmärgid kuuluvad Euroopa majanduskasvu ja tööhõive strateegiasse ning nendega püütakse suurendada noorte lapsevanemate, eelkõige naiste tööhõivet ning aidata seeläbi edendada soolist võrdõiguslikkust.

Lastehoiuteenuste arendamine võimaldab lapsevanematel oma aega vabalt planeerida ning seega töö- ja pereelu paremini ühitada. Eelkõige puudutab see naisi, kes töö- ja pereelu sobitamise võimaluste puudumise tõttu on meestest sagedamini sunnitud tööturult lahkuma või kasutama sellist töökorraldust, mis ei võimalda neil oma andeid täielikult rakendada. Euroopa majandus ei saa seega kasutada nende tootlikku potentsiaali ning seda ajal, kui seisame silmitsi majanduslike ja demograafiliste probleemidega.

Käesolevas aruandes esitatakse ülevaade Barcelona eesmärkide elluviimisest liikmesriikides ning tehakse kindlaks takistused ja ülesanded seoses eelkooliealiste laste hoiuasutuste loomisega. Käesolev aruanne on koostatud teatises „Naiste ja meeste võrdõiguslikkuse juhised 2006–2010”[2] ette nähtud meetmete raames ning see on aluseks soovitustele ja algatustele, mida komisjon esitab töö- ja eraelu parema ühitamise edendamiseks[3].

2. LASTEHOIUTEENUSED, TÖÖ- JA PEREELU ÜHITAMIST SOOSIVA POLIITIKA PEAMINE ELEMENT

Korduvalt kinnitatud poliitiline kohustus

1992. aastal võttis Euroopa Ülemkogu vastu soovituse[4], milles rõhutati, et oluline on töötada välja taskukohased, kättesaadavad ja kvaliteetsed lastehoiuteenused, soodustades ühtlasi nende teenuste paindlikkust ja mitmekesisust, et vastata lapsevanemate ja laste vajadustele ning eelistustele. 2002. aasta Barcelona eesmärkidega püütakse peamiselt soodustada lapsevanemate, eelkõige naiste tööturule juurdepääsu ja nende tööturul püsimist ning toetada seeläbi soolist võrdõiguslikkust. Euroopa Ülemkogu kordas kõnealust kohustust 2006. aasta märtsis vastu võetud soolise võrdõiguslikkuse Euroopa paktis[5].

---

1 Eesistujariigi järeldused, Barcelona Euroopa Ülemkogu, 15.–16. märts 2002, dokument SN 100/1/02 REV.
2 KOM(2006) 92.
3 KOM(2008) XXX.
4 92/241/EMÜ.
5 Eesistujariigi järeldused 7775/1/06/ REV 1.

Teatises „Naiste ja meeste võrdõiguslikkuse juhised 2006–2010”[6] võttis komisjon endale kohustuse toetada „lastehoiuteenuste arendamist käsitlevate Barcelona eesmärkide elluviimist”. Muu hulgas tervitas komisjon liikmesriikidele perepoliitika valdkonnas omandatud kogemuste vahetamise platvormina kavandatud Euroopa Pereliidu[7] loomist, mida ta eri meetmete abil toetab[8]. Struktuurifondid on samuti võimaldanud kaasrahastada töö- ja eraelu ühitamist hõlbustavaid meetmeid, eelkõige lastehoiuasutuste rajamist, personali koolitamist või tööd otsivatele lapsevanematele lastehoiuteenuste võimaldamist. Aastatel 2007–2013 eraldatakse struktuurifondidest ja Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist hinnanguliselt pool miljardit eurot lastehoiuteenuste infrastruktuuride arendamiseks, samas kui 2,4 miljardit eurot suunatakse meetmesse, mille eesmärk on hõlbustada naiste juurdepääsu tööturule ning töö- ja pereelu ühitamist, sealhulgas juurdepääsu lastehoiuteenustele.

Euroopa sotsiaalpartnerite aktiivne panus

Euroopa sotsiaalpartnerid on teinud aktiivselt koostööd käesoleva aruande koostamisel ning tunnistavad oma olulist rolli kõnealuses valdkonnas lisaks riiklikule poliitikale. Nad rõhutavad kättesaadavate, taskukohaste ja kvaliteetsete lastehoiuteenuste olemasolu tähtsust, pidades kõnealust küsimust alates 2005. aastast rakendatava soolise võrdõiguslikkuse tegevusraamistiku prioriteetseks valdkonnaks. Euroopa sotsiaalpartnerid on välja töötanud praktilisi vahendeid ning käivitanud innovatiivseid algatusi lastehoiuteenuste arendamise toetamiseks nii nende teenuste kättesaadavuse (nt ettevõtetes asuvad lastesõimed) kui ka hinna (nt rahalised hüvitised lapsevanematele) küsimuses. Nad osalevad aktiivselt töö- ja eraelu ühitamist käsitleva poliitikaga seotud otsustus- ja õigusloomeprotsessis ning struktuurifondide rakendamises. Euroopa sotsiaalpartnerid on teatanud oma kavatsusest julgustada heade tavade ja innovatiivsete kogemuste vahetamist ning riiklikul tasandil kättesaadavate struktuurifondide programmide kasutamist.

Tööhõiveabi

Töö- ja eraelu ühitamine ning eelkõige lastehoiuteenuste arendamine on oluline tingimus majanduskasvu ja tööhõive Euroopa strateegia eesmärkide saavutamisel ning seda käsitletakse eraldi suunises[9]. Lastehoiuteenuste kättesaadavuse ja lapsevanemate tasustatud töö tegemise võimaluste vahel on otsene seos. Need teenused võimaldavad lapsevanematel saada tasustatud töökohti ning neid kohti hoida, aidates seega tõsta elukvaliteeti ning kõrvaldades peamise takistuse, mis ei lase neil oma aega vabalt planeerida. Euroopa Liidus kinnitab rohkem kui kuus miljonit naist (25–49-aastased), et nad on sunnitud viibima tööturust eemal või töötama osalise tööajaga perekondlike kohustuste tõttu[10]. Rohkem kui veerandi puhul nendest naistest on sellise olukorra põhjuseks lastehoiuteenuste puudumine või selle hind. Nõudlusele vastamine võimaldaks suurendada naiste üldist tööhõivemäära vähemalt ühe protsendipunkti võrra.

---

6 KOM(2006) 92.
7 Nõukogu dokument nr 9317/1/07 REV 1.
8 KOM(2007) 244.
9 Tööhõivesuunis nr 18.
10 Eurostat, tööjõu-uuring, 2006.

Ehkki mõni liikmesriik on võtnud kohustuse suurendada lastehoiuteenuste pakkumist, ei täida enamik liikmesriike sellegipoolest Barcelona eesmärke või isegi ei viita neile eesmärkidele reforme käsitlevates riiklikes aruannetes[11]. Seetõttu on seda küsimust käsitletud mitmes konkreetsetes soovituses, mida nõukogu on Euroopa tööhõive strateegia raames liikmesriikidele adresseerinud.

Naiste ja meeste võrdõiguslikkuse toetamine

Koduste ja perekondlike ülesannete ebavõrdne jaotamine naiste ja meeste vahel on endiselt sage nähtus ning seetõttu valivad naised olulisel määral meestest rohkem paindliku töökorralduse või isegi lahkuvad tööturult. Ehkki sellise töökorralduse kasutamine võib osaliselt kajastada isiklikke eelistusi, mõjutab see sellegipoolest naiste kutsealast arengut, meeste ja naiste palgaerinevuste püsimist või pensioniõiguste saamist. Näiteks töötab umbes kolmandik naisi osalise tööajaga, samas kui meeste puhul teeb seda vähem kui üks mees kümnest, samuti väheneb alla 12-aastaste ülalpeetavate lastega naiste tööhõive 12,4 punkti, samas kui meeste puhul asjaomane näitaja 7,3 punkti võrra suureneb.

Juurdepääs kvaliteetsetele, taskukohastele ning lapsevanemate ja laste elurütmiga sobivatele lastehoiuteenustele on seetõttu väga oluline, et hõlbustada naiste juurdepääsu tasustatud tööle, mis nende oskusi täielikult väärtustab ning seega nende majanduslikku sõltumatust toetab. Liikmesriikidel tuleb kõnealune küsimus lahendada.

Sotsiaalse kaasatuse ja pereplaneerimise toetamine

Lapsevanema(te) täisajaga töötamine piisavalt tasustatud töökohal võimaldab samuti vältida vaeste töötajate olemasolu ning võidelda vaesuseohuga eelkõige ühe vanemaga perekondades, keda see probleem puudutab keskmiselt rohkem (32%) kui kõiki lapsega peresid kokku (17%)[12]. Lastehoiuteenustele juurdepääsu tagamine võib parandada ka väga noorte lapsevanemate sotsiaalset olukorda.

Laste endi seisukohalt võimaldab perekondliku heaolu suurenemine võidelda laste vaesuse vastu, pakkudes lastele samal ajal raamistikku, mis võimaldab neil oma esimestel eluaastatel areneda stimuleerivas ja turvalises keskkonnas. Komisjon on oma haridus- ja koolitussüsteemide tõhusust ja võrdseid võimalusi käsitlevas teatises[13] juba rõhutanud vajadust investeerida eelharidusse, et luua põhi edasisele õppimisele, vältida koolist väljalangemist, tõsta võrdsete tulemuste ning üldist pädevuste taset.

Lastehoiuteenuste kättesaadavus toetab ka pereplaneerimist, pidades silmas Euroopa demograafilist langust. Tõepoolest tundub, et kõige kõrgema sündivusega liikmesriikides on lapsevanemate töö- ja pereelu ühitamine hõlpsam ning naiste tööhõive suur.

---

11 Tööhõivet käsitlev ühisaruanne 2007–2008, nõukogu dokument nr 7169/08.
12 Eurostat, EU-SILC 2006.
13 KOM(2006) 481.

3. ÜLEVAADE BARCELONA EESMÄRKIDE ELUVIIMISEST

Komisjon on välja töötanud Barcelona eesmärkide täitmise järelevalve korra, eelkõige statistika valdkonnas. Käesolevas aruandes esitatakse esmakordselt ühtlustatud ja võrreldavad andmed lastehoiuga seotud ametlike süsteemide kasutamise kohta liikmesriikides, mis võimaldab koostada ülevaate Barcelona eesmärkide elluviimise hetkeseisust. Need andmed kajastavad seda, kui suurel määral kasutavad lapsevanemad pakutavaid lastehoiuteenuseid, mitte aga kohtade arvu igas liikmesriigis, mida on Euroopa tasandil keeruline võrrelda.

Eelkooliealiste laste hoiuvõimalused on liikmesriigiti väga erinevad, sõltudes kasutatavatest süsteemidest ja eri lähenemisviisidest ning riiklikest prioriteetidest töö- ja eraelu ühitamise küsimuses. Mõni lastehoiuteenuste kättesaadavuse, hinna ja kvaliteediga seonduv probleem puudutab aga kõiki.

3.1. Lastehoiuteenuste pakkumine ja kättesaadavus

Barcelona eesmärkides määratakse kindlaks laste kaks vanuserühma, mille vajadused ja nõutavate teenuste liik on väga erinevad. Alla kolmeaastaste laste puhul on nõudlus seotud peamiselt lastesõimede või muude lastehoiuteenustega, mis on üldiselt tasulised ning olemas vaid vähestes riikides (Soome, Taani, Rootsi). Samuti mõjutavad lastehoiuvõimaluste – olgu siis ametlike või mitteametlike – valikul ka kultuurilised kaalutlused ja perekondlikud traditsioonid. Rasedus- ja sünnituspuhkuse ning lapsehoolduspuhkuse kasutamise kord (kestus, rahaline hüvitamine, paindlikkus) võib samuti mõjutada nõudlust lastehoiuteenuste järele, vastavalt sellele, kas lapsevanemad eelistavad oma lapsi ise hoida või mitte, võttes arvesse selle valiku rahalisi ja kutsealaseid piiranguid.

Alates kolmandast eluaastast alustab suur osa lapsi aga lasteaias oma koolieelset haridust üldiselt subsideeritud või isegi tasuta süsteemis, mida võib täiendada pikapäevarühmas.

Liikmesriikide olukorra analüüs seoses Barcelona eesmärkidega põhineb laste osaluse määral ametlikes lastehoiusüsteemides (2006. aastal[14]). See analüüs käsitleb pakutavate teenuste kasutamist lapsevanemate poolt ning mitte liikmesriikides pakutavate kohtade arvu. Muu hulgas on oluline eristada osalusmäära vastavalt sellele, mitu tundi lastehoiuteenust kasutatakse (vähem või rohkem kui 30 tundi nädalas), kuna see on määravaks lapsevanemate võimalustele täisajaga töötada.

Noorema vanuserühma (0–3-aastased) tasemel tundub, et ainult viis liikmesriiki (Taani, Madalmaad, Rootsi, Belgia, Hispaania) on ületanud Barcelona eesmärgiks seatud 33%-lise osalusmäära ning veel viis liikmesriiki (Portugal, Ühendkuningriik, Prantsusmaa, Luksemburg, Sloveenia) on kõnealusele eesmärgile küllaltki lähedal. Enamikus teistes liikmesriikides tuleb veel teha olulisi edusamme, et vastata nõudlusele lastehoiuteenuste järele. Kui seitse liikmesriiki (Soome, Itaalia, Küpros, Eesti, Saksamaa, Iirimaa, Läti) asuvad keskmisel tasemel (16–26%), siis kaheksa liikmesriiki (Kreeka, Ungari, Malta, Slovakkia, Leedu, Austria, Tšehhi Vabariik, Poola) teatavad 10%-lisest või väiksemast osalusmäärast. Nimetatud osalusmäärades

[14] Bulgaaria ja Rumeenia puhul on andmed kättesaadavad alles alates 2007. võrdlusaastast.

on arvesse võetud kõik lapsed, sõltumata tundide arvust nädalas. Lastehoiuteenuste kasutamise aeg erineb seega riigiti olulisel määral ning paljudes riikides on osaajaga[15] lastehoiuteenuste kasutajate määr märkimisväärselt kõrge. Selles osas võib näitena tuua Madalmaad ja Ühendkuningriigi, kus alla kolmeaastased lapsed käivad lastehoiuasutustes peaaegu üksnes osalise ajaga.

Mis puudutab **lapsi alates kolmandast eluaastast kuni kohustusliku koolieani**, siis on kaheksa liikmesriiki (Belgia, Taani, Prantsusmaa, Saksamaa, Iirimaa, Rootsi, Hispaania, Itaalia) ületanud Barcelona eesmärgiks seatud 90%-lise osalusmäära[16], samas kui veel kolm liikmesriiki (Ühendkuningriik, Madalmaad, Küpros) on sellele eesmärgile lähedal. Seitse liikmesriiki (Eesti, Sloveenia, Ungari, Soome, Portugal, Slovakkia, Austria) teatavad kõrgest osalusmäärast, mis jääb kõnealusest eesmärgist aga allapoole – 70% ja 85% vahele. Samuti tundub, et selle vanuserühma puhul kasutatakse lastehoiuteenuseid sageli olulisel määral osalise ajaga. Võttes seega vaatluse alla täisajaga osalusmäära, on see rohkem kui pooltes liikmesriikides alla 50% ja kolmandikus liikmesriikides isegi alla 30%. Neid näitajaid tuleb aga tõlgendada eelhariduse korraldamise riiklike eripärade ning pikapäevarühmade teenuste kättesaadavuse põhjal.

Seega ilmneb, et nõudlus ametlike lastehoiusüsteemide järele ei ole enamikus liikmesriikides kaugeltki kaetud, mis on takistuseks lapsevanemate, eelkõige naiste tööhõives osalemisele. Kõnealuse valdkonna olukorda saaks parandada nii uute lastehoiuasutuste avamise teel kui ka mitteametlike hoiuteenuste professionaalseks muutmise kaudu, näiteks lastehoiuteenuseid, töötingimusi ja töö tasustamist ning töötajate koolitust käsitlevate kvaliteedistandardite abil. Muu hulgas tuleb hõlmata ka mittestandardse tööajaga töötavate lapsevanemate spetsiifilisemad vajadused ning haiged lapsed.

3.2. Maksumus ja rahastamine

Lastehoiuteenuste kättesaadavuse küsimused on lahutamatult seotud nende teenuste maksumusega. Lapsevanemate jaoks on sõime või pikapäevarühma koht olemas üksnes siis, kui see koht on rahaliselt taskukohane. Seda küsimust tuleb vaadelda ka laiemas perspektiivis, mille eesmärk on muuta töö tasuvaks – lastehoiuteenuste hind ei tohi takistada tööturule naasmist. Seoses sotsiaalse kaasatusega tuleks lastehoiuteenuste kättesaadavus tagada ka kõige ebasoodsamas olukorras olevatele peredele.

Rohkem või vähem taskukohaste lastehoiuasutuste iseloom erineb liikmesriigiti oluliselt. Samuti võib hind erineda ühe riigi siseselt, näiteks sõltuvalt kasutatava teenuse liigist, sellest, kas tegemist on avaliku või erasektori pakutava teenusega või kas lapsevanemate sissetuleku suurust võetakse arvesse.

Lapsevanemate jaoks võivad kõrge hinnaga olla eelkõige **alla kolmeaastastele lastele mõeldud hoiuteenused**. Nende teenuste jaoks on olemas eri võimalused riiklikuks rahastamiseks, alates üldisest juurdepääsust otsese riikliku rahastamise kaudu ja lapsevanemate sissetulekute suurusest sõltuvatest rahalistest panustest kuni

---

15 Vähem kui 30 tundi nädalas.

16 Arvesse on võetud kõik lapsed, keda hoitakse vähemalt üks tund nädalas.

toetussüsteemideni, kus lastehoiuteenuste maksumus arvatakse maha maksustatavast tulust, või siis tšekiraamatuga arveldamiseni. Viimasel juhul on rõhk lastehoiuteenuse vabal valikul ning erasektor mängib siin olulist rolli. Enamikus liikmesriikides eksisteerivad need mudelid koos. Seega on lastehoiuks samaaegselt olemas eri hinnaga võimalused. Peale kõnealuste süsteemide erinevuste varieerub suurel määral osa, mis jääb lastehoiuteenuste netohinnana (hind, millest on maha arvatud toetused) perede kanda (5%-st kuni üle 30%-ni). Mõnes liikmesriigis annab lastehoiuteenuse hind vaatamata lapsevanemate sissetuleku arvesse võtmisele rohkem tunda väiksema sissetulekuga perede eelarves. Muu hulgas suureneb lõhe ühelt poolt avaliku sektori pakutavate taskukohaste, kuid vähemal määral kättesaadavate (näiteks pikkade ootejärjekordade tõttu) sõimekohtade ning teiselt poolt erasektori pakutavate paljude lastehoiuvõimaluste vahel, mis ei ole rahaliselt eriti kättesaadavad.

Mis puutub **lastesse kolmandast eluaastast kuni kohustusliku koolieani**, on nemad enamikus liikmesriikides vähemalt kahe aasta jooksul hõlmatud riigi rahastatavate eelharidusteenustega, mis lapsevanemate jaoks on sageli tasuta.

Kokku on enamikus liikmesriikides eelkooliealiste laste hoiuteenustele suunatud riiklike kulude osakaal SKTs viimastel aastatel suurenenud. Sellegipoolest jääb see ELis väga ebaühtlaseks ning üldiselt allapoole Põhjamaades saavutatud taset. Eelkõige kehtib see alla kolmeaastaste laste hoiuteenuste kulude suhtes, võrreldes üle kolmeaastastele lastele mõeldud koolieelsete struktuuridega.

Kokkuvõtteks, lastehoiuteenuste hind, eelkõige alla kolmeaastaste laste puhul, on rohkem kui pooltes liikmesriikides oluliseks takistuseks nende teenuste kasutamisele. Muu hulgas nimetavad seda peamise põhjusena need naised, kelle tööturul osalemine on piiratud (soovimatu osaline tööaeg või tööturult eemalviibimine) lastehoiuteenuste puudumise tõttu[17].

3.3. Kvaliteet ja töötingimused

Lastehoiuteenuste kvaliteet on lapsevanemate jaoks peamine aspekt, mille järgi oma lapsed kõnealuste teenuste pakkujatele usaldatakse. See hõlmab mitmesuguseid elemente, näiteks pakutava teenuse liiki, kvaliteedistandardeid, töötajate arvu ja väljaõpet. Kõigi jaoks minimaalse kvaliteedi tagamise puhul on tegemist ka võrdsete võimaluste küsimusega nii laste kui ka lapsevanemate jaoks. Komisjon on juba rõhutanud vajadust edendada lastehoiuteenuste kvaliteeti üldhuvi pakkuvate sotsiaalteenustena, eelkõige kvaliteetse soovitusliku raamistiku väljatöötamise kaudu[18].

Osa liikmesriike, peamiselt need, kus on juba saavutatud teatav kvantitatiivne tase, on asetanud rõhu lastehooldusteenuste kvaliteedi tõstmisele, eelkõige töötajate koolitamise valdkonnas. Kõnealuses aspektis edusammude tegemise vajadust tunnustati ühenduse tasemel[19]. Sellegipoolest püsib märkimisväärne erinevus (pigem alla kolmeaastastele lastele mõeldud) lastehoiuteenuste ja (kolmeaastastele ja vanematele lastele mõeldud) lasteaia tüüpi õpetuse vahel, välja arvatud neis riikides,

---

17 Tööjõu-uuring, 2005. aasta moodul töö- ja pereelu ühitamise kohta.
18 KOM(2007) 725.
19 Vt nõukogu dokumente nr 14136/07 ja 6706/07.

kus on loodud integreeritud teenus väikelastest kuni koolieaiste lasteni. See mõjutab nii lastehoiuteenuse ülesehituse viisi kui ka töötajate nõutava koolituse tasemeid ning keskmisi palku, mis on jäänud väga ebaühtlaseks nii riigiti kui ka eri teenuseliikide kaupa riigisiseselt.

Seega vastab väikelaste hoidmiseks nõutava koolituse tase üldiselt kutseharidus- või lausa kõrgkoolidiplomile. Tegeliku koolituse tase sõltub aga suuresti lastehoiuasutuse liigist ning mõnel füüsilisest isikust ettevõtjast lastehoiutöötajal ei ole kõnealuses valdkonnas erialast ettevalmistust. Seevastu koolieelsetes õppeasutustes töötavatel inimestel on suures osas sarnaselt õpetajatega kõrgkoolidiplomid.

ELis on lastehoiusektori töökohtade arv suurest nõudlusest tingituna viimastel aastatel tunduvalt kasvanud. Ometi ei meelita teatud juhtudel töötingimused (eelkõige osalise tööajaga või mittestandardsete lepingute korral) töötajaid sellesse sektorisse, mida iseloomustab kvalifitseeritud töötajate vähesus ja väga suur kaadrivoolavus[20]. Muu hulgas on kõnealune töö üks neid kutsealasid, kus naiste osakaal on kõige suurem (enamikus liikmesriikides on meeste osakaal alla 5%) ning see võib takistada selle sektori laiemat väärtustamist ning eelkõige võitlust sooliste stereotüüpide vastu.

Lastehoiuteenuste kvaliteedi teine element on laste arv ühe täiskasvanu kohta, mis on liikmesriigiti väga ebaühtlane – alla kolmeaastaste laste puhul jääb laste arv ühe täiskasvanu kohta 3–7 vahele ning vanemate vanuserühmade puhul 6–19 vahele. Samuti erineb liikmesriikide vahel suuresti nende arvuliste suhete kohustuslik laad ja konkreetne rakendamine.

Muude kvaliteedistandardite tasemel on riigil üldiselt oluline roll reguleerimise ja kontrolli valdkonnas, isegi kui neid pädevusi rakendatakse üha rohkem omavalitsuste tasandil. Samuti tuleb välja tuua lastehoiuviiside mitmekesistumise suundumus, eelkõige erasõimede või koduhoiu vormis, mis laiendab lapsevanemate valikuvõimalusi, kuid ei hõlbusta lastele pakutava hoiuteenuse kvaliteedi kontrollimist.

Kvaliteedi tõstmiseks on vaja kinni pidada kontrollidega tagatud rangetest normidest, kuid samuti tagada kõnealuse sektori töötajatele minimaalne koolitus, paremad töötingimused ning täiendõppe võimalused, samuti tuleks neid kutsealasid rohkem väärtustada, eelkõige rahalises mõttes.

4. TULEVIKUVÄLJAKUTSED JA -PERSPEKTIIVID

Kuus aastat pärast Barcelona eesmärkide vastuvõtmist, kui lähenemas on 2010. aastaks seatud tähtaeg, tundub, et enamik liikmesriike kõnealuseid eesmärke ilmselt ei saavuta. Tehtud edusammudele vaatamata tuleb teha veel palju jõupingutusi, et saavutada lastehoiuteenuste kättesaadavuse rahuldavad tasemed, eelkõige alla kolmeaastaste laste puhul.

---

[20] EFILWC, „Milline on lastehoiusektori tulevik?", 2006.

Lastehoiuasutuste teenused ei pruugi alati taskukohased olla ning nende lahtiolekuaegu ei saa tihtipeale ühildada tasustatava täisajaga tööga või ebatüüpilise tööajaga tööga, mis pidurdab lapsevanemate, eelkõige naiste tootliku potentsiaali täielikku kasutamist.

Samuti tuleb rõhku panna lastehoiuteenuste kvaliteedi tõstmisele, sealhulgas kõnealuse sektori töötajate koolituse ja kvalifitseerimise osas.

Komisjonil ei ole lastehoiu valdkonnas otsest pädevust, kuid ta jätkab Barcelona eesmärkide korrapärast kontrollimist majanduskasvu ja tööhõive strateegia raames, toetades seda võrreldava, vajalikul ajal kättesaadava ja kvaliteetse statistikaga ning esitades vajaduse korral mõnele liikmesriigile konkreetseid soovitusi. Samuti analüüsitakse lastehoiuasutuste arendamist ning nende panust soolisse võrdõiguslikkusesse asjakohase aastaaruande kaudu, mille komisjon igal aastal kevadisele Euroopa Ülemkogule esitab.

Muu hulgas soodustab komisjon liikmesriikide kogemuste vahetamist lastehoiuasutuste kohta, eelkõige oma 2008. aastal käivitatud soolise võrdõiguslikkuse heade tavade vahetamise programmi kaudu, Euroopa Pereliidu raames käivitatud kogemuste vahetamise platvormi kaudu ning soolise võrdõiguslikkuse struktuurifondidesse integreerimise kõrgetasemelise töörühma kaudu. Samuti ergutab komisjon teadusuuringuid, mis käsitlevad töötingimusi ja kutsealast kvalifitseerimist eelkooliealiste laste hoiuasutuste sektoris.

Sellegipoolest jääb raskuskese suures osas riiklikule, isegi piirkondlikule või kohalikule tasandile. Kõikidel osalistel, eelkõige riiklikel ja kohalikel ametiasutustel ning sotsiaalpartneritel tuleks koonduda, et arendada välja kättesaadavad, taskukohased ja kvaliteetsed lastehoiuteenused. Seetõttu on oluline, et struktuurifondidest ja Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist pakutavaid kaasrahastamisvõimalusi kasutataks täiel määral töö- ja pereelu ühitamist hõlbustavate meetmete ning eelkõige lastehoiuasutuste kasuks. Komisjon tervitab Euroopa sotsiaalpartnerite võetud kohustust ja aktiivset koostööd Barcelona eesmärkide saavutamiseks.

Käesolev aruanne annab tunnistust komisjoni pühendumisest toetada oma pädevuste raames Barcelona eesmärkide saavutamist ning taskukohaste, kättesaadavate ja kvaliteetsete lastehoiuteenuste edendamist, et lapsevanemad saaksid takistuseta töötada ja et soodustada sotsiaalset kaasatust ning edendada soolist võrdõiguslikkust.